

نام درس: عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت
پیش‌نیاز: روشهای پژوهش در نظام سلامت (۰۵)

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: ۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی

کد درس: ۱۳

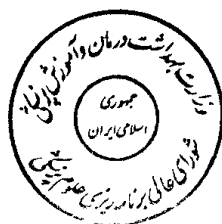
هدف اصلی درس:

سلامت مقوله‌ای است که بدون عزم ملی، همکاری بین‌بخشی و مشارکت مردمی، دستیابی به اهداف عالی آن تامین نمی‌شود. عوامل تعیین کننده و تاثیرگذار بر سلامت تنها در چارچوب وظایف یک سازمان (از جمله وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) و حیطه اختیارات آن قرار ندارد، بلکه لازم است نگاهی سلامت محور در همه افراد و تصمیم‌گیرندگان امور جامعه ایجاد شود. به همین منظور در سال‌های اخیر تلاش‌های ارزشمندی برای محوریت بخشیدن به توسعه برای تحقق سلامتی با رویکرد بین‌بخشی و با جلب مشارکت مردمی ایجاد شده است. تلاش شده تا برای این رویکرد چارچوب نظری منطقی و نیز جمع‌پذیر طراحی شود تا بتواند محور اجماع کلیه ذی‌نفعان قرار گیرد. هدف‌های کلی این درس عبارت‌اند از:

- معرفی عوامل اجتماعی موثر بر سلامت و آشنائی با روشهای ارتقاء مؤلفه های سلامت .
- درک صحیح از جایگاه توسعه پایدار در ارتقای پیامدهای سلامتی
- عملی‌سازی مفاهیم بدست آمده در سطح منطقه‌ای با مشارکت سایر نهادهای درگیر توسعه

سرفصل های اصلی درس (۶۸ ساعت):

۱. تعریف سلامتی، عوامل کلی موثر بر سلامت
۲. مؤلفه های اجتماعی سلامت، تعاریف و اهمیت
۳. اندازه گیری و تفسیر نابرابری در سلامت
۴. اندازه گیری فقر
۵. سیاستگذاری برای کاهش فقر و نابرابری
۶. حمایت‌های اجتماعی
۷. شاخص ها وضعیت اقتصادی اجتماعی خانوارها
۸. مشارکت مالی خانوار در تامین هزینه های سلامتی
۹. برنامه های جهانی برای ارتقای مؤلفه های سلامت
۱۰. تجربه های جهانی برای ارتقای وضعیت عوامل اجتماعی
۱۱. ارابه سناریوی عینی تاثیر سلامت و توسعه اقتصادی اجتماعی بر یکدیگر در سطح منطقه‌ای (مثال توسعه و مالاریا)
۱۲. سرمایه اجتماعی، مفاهیم و ارتباط با سلامتی
۱۳. ساختار اجتماعی و تاثیر بر سلامت
۱۴. رشد کودک در مراحل اولیه زندگی، اولویت وضعیت سلامت عمومی، نظام سلامت، وضعیت اشتغال، جهانی شدن، شهرنشینی، رانده شدگان اجتماعی، منابع مالی
۱۵. محیط اجتماعی، رفتارهای ناسالم، تغذیه و عاداتهای غذایی، تحصیلات و مسکن

۱۶. برنامه‌های بلندمدت ملی توسعه اقتصادی اجتماعی کشور
۱۷. نقش سازمانها و نهادهای مختلف در ارتقاء وضعیت عوامل اجتماعی
۱۸. تهیه برنامه مداخله ای برای همکاری بین بخشی

منابع درس:

1. Commission on Social Determinants of Health. *Action on the social determinants of health: learning from previous experiences*. Geneva: World Health Organization. latest edition
2. Marmot M and Wilkinson RG. *Social Determinants of Health*. 2nd Oxford: Oxford University Press. latest edition
3. Marmot M, Wilkinson RG (Eds). *Social Determinants of Health*. Oxford: New York. latest edition
Berkman LF, Kawachi I (Eds). *Social Epidemiology*. Oxford: New York. latest edition
4. Gnatkin DR, Wagstaff A, Yasbeck A. *Reaching the poor, with Health, Nutrition, and population services*. The World Bank. Washington, DC. latest edition
5. Marmot M (2006). Health in an unequal world. *Lancet*, 368, 2081-2094

شیوه ارزیابی دانشجو:

نقد علمی مقاله منتخب ۴۰٪، فعالیت کلاسی ۳۰٪، امتحان پایان دوره ۳۰٪

